

แต่...

ศาสตราจารย์ คุณรัญจวน อินทรกำแหง

“ครู” ที่เคารพรัก

คำนำพิมพ์ครั้งที่ 1

การศึกษาวิชาการวรรณกรรมปัจจุบัน ควรศึกษาทั้งในมุมกว้างและมุมแคบ กล่าวคือ นักศึกษาคควรต้องสนใจวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของวงวรรณกรรมไทยโดยทั่วไป รู้จักลักษณะของวรรณกรรมแต่ละประเภท ศึกษาอิทธิพลของสังคมต่อวรรณกรรม และอิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคม เป็นต้น อันเป็นการศึกษาในมุมกว้าง การศึกษาประการนี้ทำได้โดยอ่านให้มาก ทั้งพิจารณาด้วยตนเอง และตามอ่านบทวิเคราะห์วรรณกรรมที่ผู้อื่นทำไว้แล้วในนิตยสารวารสาร ตลอดจนหนังสือต่าง ๆ ที่มีอยู่แพร่หลาย นอกจากนี้ยังต้องศึกษาวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมเฉพาะเล่ม ในด้านกลวิธีการแต่ง ตัวละคร โครงเรื่องและแก่นเรื่อง ตลอดจนคุณค่าที่ได้จากการอ่าน อันเป็นการศึกษาในมุมลึก ซึ่งการศึกษาในประการหลังนี้ นักศึกษาต้องมีความรู้เรื่องการอ่าน การวิเคราะห์และการวิจารณ์ด้วย

ตำราเล่มนี้จึงแสดงความรู้ทั่วไปเรื่องวรรณกรรมปัจจุบัน และเนื่องจากจุดประสงค์ของการศึกษาวิชาการวรรณกรรมปัจจุบันต้องการให้นักศึกษาได้รู้จักวรรณกรรมทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และร้อยกรอง ผู้เขียนจึงได้ให้แนวทางการอ่านและการวิเคราะห์วรรณกรรมแต่ละรูปแบบไว้โดยสังเขป ฉะนั้น นักศึกษาควรจะต้องยึดเอาหนังสือเล่มนี้เป็นเพียงแนวประกอบการศึกษาเท่านั้น และต้องมีทัศนคติและวิจรรณญาณของตนเองด้วยจึงทำให้การเรียนการสอนได้ผลสมความมุ่งหมาย ส่วนการวิเคราะห์วรรณกรรมที่กำหนดให้อ่านเพื่อเป็นตัวอย่างนั้น จะพิมพ์เป็นหนังสืออ่านประกอบอีกเล่มหนึ่ง เนื่องจากวรรณกรรมที่กำหนดให้อ่านนั้นต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้ทันสมัย

ความเป็นปัจจุบันนั้นไม่มีจุดสิ้นสุด ตำราเล่มนี้จึงไม่อาจครบถ้วนสมบูรณ์ลงได้ การปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมเนื้อหาจะได้กระทำในโอกาสต่อ ๆ ไป อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้คงจะให้แนวทางแก่นักศึกษาที่จะค้นคว้าให้กว้างขวางขึ้นตามสมควร

рінฤทัย สัจจพันธุ์

ธันวาคม 2524

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 14

เนื่องจากวิชาการวรรณกรรม ปัจจุบันเป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ตามข้อบังคับของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตที่ปรับปรุงใหม่ ดังนั้น ตำราวิชานี้จึงจำหน่ายหมดในระยะเวลาอันสั้น ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้ ผู้เขียนมิได้เพิ่มเติมหรือปรับปรุงเนื้อหาส่วนใด เพื่อให้การจัดพิมพ์ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ทันท่วงทีให้แก่นักศึกษาที่จะลงทะเบียนในภาคฤดูร้อน 2537 ดังนั้น จึงขอแนะนำให้นักศึกษาติดตามความเคลื่อนไหวของวงวรรณกรรมไทย จากข่าวคราวที่ตีพิมพ์ในนิตยสารและวารสารต่าง ๆ รวมทั้งอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อจะได้รับความรู้นอกไปจากตำราเรียนด้วย

рінฤทัย สัจจพันธ์

บทนำ

วิชา TH 431 หรือวิชาวรรณกรรมปัจจุบันนี้ เป็นการศึกษาวรรณกรรมตามยุคสมัยเพื่อให้ต่อเนื่องกับวิชาวรรณกรรมไทยที่แบ่งตามยุคสมัยกระบวนวิชาอื่น ๆ ได้แก่

TH 231 วรรณกรรมสุโขทัย

TH 232 วรรณกรรมอยุธยา

TH 331 วรรณกรรมรัตนโกสินทร์ตอนที่ 1 (รัชกาลที่ 1-4)

TH 332 วรรณกรรมรัตนโกสินทร์ตอนที่ 2 (รัชกาลที่ 5-7)

ฉะนั้น วิชาวรรณกรรมปัจจุบันจึงเป็นวิชาที่ปิดท้ายวรรณกรรมยุคสมัยต่าง ๆ ขอบเขตของวรรณกรรมที่จะหยิบยกมาพูดถึงจึงกว้างขวางเพราะไม่มีที่สิ้นสุด ณ จุดใด หนังสือที่ผลิตออกมาใหม่ตามวันเวลาที่ผ่านไปจึงเท่ากับเป็นวรรณกรรมปัจจุบันเสมอ

การศึกษาวิชาวรรณกรรมปัจจุบันนั้น คือการวิเคราะห์ศิลปะการแต่งหนังสือ อันได้แก่การผูกเรื่อง กลวิธีการเสนอเรื่องและสำนวนภาษา ศึกษาความคิดทั้งที่ตั้งใจและที่แฝงเร้นอย่างมีศิลปะเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ หลังจากอ่านวิเคราะห์แล้ว ผู้ศึกษายังควรจะต้องบอกกล่าวให้ผู้อื่นได้ร่วมรู้โดยชี้ให้เห็นข้อดีเด่นและจุดบกพร่อง ซึ่งคือการวิจารณ์ ทั้งยังแสดงความคิดเห็นให้ชัดเจน โดยเฉพาะเสนอภาพให้คมชัดด้วยการเปรียบเทียบกับงานเขียนในลักษณะอย่างเดียวกันเล่มอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้ศึกษาต้องทำตัวประหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ตลาดหนังสือของบ้านเรา สามารถบอกได้ว่าแนวโน้มของวรรณกรรมในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร นิยมวรรณกรรมประเภทใด เพราะเหตุใด อะไรเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแนวโน้มของวรรณกรรมปัจจุบัน สภาพสังคมปัจจุบันมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมปัจจุบันอย่างไร เช่นนี้เป็นต้น

ฉะนั้น มีข้อแนะนำในการเรียนวิชานี้ดังนี้

1. อ่านหนังสือประจำวิชา ซึ่งมีหลายประเภท ทั้งนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี ร้อยกรอง และแต่ละประเภทมีจำนวนมากหลายเล่ม รวมทั้งสิ้นประมาณ 30 เล่ม หนังสือประจำวิชาที่กำหนดให้อ่านนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างในแต่ละปีการศึกษาเพื่อขยายวงการอ่านหนังสือและเพื่อให้หนังสือที่กำหนดให้อ่าน “ทันสมัย” อยู่เสมอ วิธีการอ่านจะต้องทำอย่างไร จะกล่าวถึงในบทต่อไป

2. อ่านหนังสือทั้งสารคดี วิชาการ นวนิยาย เรื่องสั้น ทั้งที่ชอบและไม่ชอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่เรียนวิชานี้ควรที่จะอ่านหนังสือแต่ละประเภทมาแล้วอย่างน้อยที่สุดประเภทละ 10 เรื่อง

3. ทำบันทึกเรื่องย่อ ประเด็นที่น่าสนใจพร้อมความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น ๆ ไว้นั้น ๆ แต่ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการนำมาใช้อ้างอิงหรือวิจารณ์หรือรายงานในภายหลัง

4. หาเวลาและโอกาสไปฟังคำบรรยาย อภิปราย ปาฐกถา เกี่ยวกับวรรณกรรมหรือมิฉะนั้น

นั้นก็อ่านเอกสารประกอบการสัมมนา การอภิปราย ฯลฯ หรือบทความเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม เพื่อจะได้มีความรอบรู้ มีความคิดเห็นกว้างขวางขึ้นกว่าการอ่านคนเดียวคิดคนเดียว

5. หาโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน เช่น สนทนาในหมู่นักศึกษาดด้วยกันทั้งหญิงชาย ครูอาจารย์ นักเขียน เพื่อขยายขอบเขตความคิดเห็นของตนออกไปให้กว้างขึ้น

6. สืบรวจตลาดหนังสือ (ร้านหนังสือประเภทต่าง ๆ) ให้สม่ำเสมอ เพื่อทราบความเคลื่อนไหวของวงการหนังสือ นักเขียน และการพิมพ์ ว่ามีความโน้มเอียงไปทางใด แล้วนำมาประกอบกับความคิดเห็นในการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาวรรณกรรมปัจจุบัน เพื่อให้ได้ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. ความหมายและลักษณะของวรรณกรรมปัจจุบัน หรือที่เรียกกันว่า “ วรรณกรรมร่วมสมัย ”

2. ศึกษาความเป็นมา วิวัฒนาการด้านรูปแบบและแนวคิด แนวโน้มของวรรณกรรมปัจจุบันทุกรูปแบบทั้งนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี และร้อยกรอง

3. ศึกษาลักษณะ ประเภท แนวการเขียน กลวิธีการเขียน นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี และร้อยกรองของนักเขียนเด่น ๆ บางคน

4. รู้จักการอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมปัจจุบันแต่ละประเภท

5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมปัจจุบันกับสังคม

เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม นอกจากหนังสือที่กำหนดให้อ่านและตำราประจำวิชาแล้ว ขอแนะนำให้อ่านหนังสือต่อไปนี้

1. **แฟ้มเอกสารประจำวิชา TH 431** ยืมได้ที่แผนกหนังสือจอง ชั้น 2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง ยืมได้ตลอดเทอมการศึกษา โดยนำไปเสร็จส่งคืนไปแสดง

2. **วรรณคดี** ของโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 2 บท คือ “ วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี ” เขียนโดย ดร. เจตนา นาควัชระ และ “ หัวเลี้ยวของวรรณคดีไทย ” เขียนโดย มล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

3. **วิเคราะห์รหัสวรรณคดีไทย** ของ มล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

4. **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์** ของ ดร. วิทย์ ศิวะศรียานนท์

5. **คนเขียนหนังสือ** ของ เสถียร จันทิมาธร

6. **วรรณคดีกับชีวิตและการเมือง** แปลโดย ธนิต อยู่โพธิ์

7. **การประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย** โดย ยศ วัชรเสถียร

8. **วรรณกรรมวิจารณ์** ตอนที่ 1-2-3 โดย ศ. คุณรัญจวน อินทรกำแหง

9. **ภาพชีวิตจากนวนิยาย** โดย ศ. คุณรัญจวน อินทรกำแหง

10. **ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย** โดย สุพรรณิ วราทร

11. นวนิยายกับสังคมไทย ของ ตรีศิลป์ บุญขจร
12. สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย ของ เสถียร จันทิมาธร
13. วรรณกรรมการเมืองไทย 14 ต.ค.'16 - 6 ต.ค.'19 ของ ชัยสิริ สมุทวณิช